

Alexis Deswaef (Ligue des Droits de l'Homme):

“We mogen onze vrijheden en rechten niet zomaar opofferen”

Op 19 november kondigde de federale regering twaalf nieuwe maatregelen aan in de strijd tegen terrorisme. Alexis Deswaef, voorzitter van mensenrechtenorganisatie Ligue des Droits de l'Homme, waarschuwt voor overhaaste maatregelen.

DIRK TUYPENS

Wat is uw algemene indruk bij de aangekondigde maatregelen?

Alexis Deswaef. Het recht om in veiligheid te leven is een fundamenteel recht. Ik begrijp dat de bevolking ongerust en bang is na wat er in Parijs is gebeurd. Ze verwacht van de regering dat ze er staat. Het is immers de taak van de overheid om de veiligheid van de burgers te garanderen.

Er moeten maatregelen getroffen worden, maar we moeten erover waken dat de terechte emotie niet leidt tot overhaaste beslissingen. De maatregelen die nu werden aangekondigd, vragen bijvoorbeeld een aanpassing van de grondwet. In een democratie is de grondwet iets waar je niet zomaar aan gaat sleutelen. Daar moet altijd een grondig debat over gevoerd worden, wat nu niet gebeurt.

Maar als het over de veiligheid gaat, willen mensen best veel accepteren.

Alexis Deswaef. We mogen vrijheden en rechten niet zomaar opofferen. Dat zou betekenen dat de terroristen gewonnen hebben. Er worden nu een hele reeks uitzonderingsmaatregelen genomen om het terrorisme te bestrijden. Die mogen niet beetje bij beetje de regel worden. Het moeten uitzonderingen blijven.

Premier Michel zei ook dat we geen fundamentele vrijheden moeten opofferen voor meer veiligheid.

Alexis Deswaef. Hij heeft dat wel gezegd, maar die woorden moeten ook concreet gemaakt worden in daden. Als wat men voorstelt niet binnen de lijnen van de rechtstaat past, dan moet men die lijnen niet beginnen verzetten. Bij zware problemen de grondwet beginnen veranderen, is altijd delicaat.

In onze democratie kennen we de scheiding der machten. Voor dat beginsel hebben we eeuwenlang strijd gevoerd. In noodsituaties als nu, zien we dat de uitvoerende macht de neiging heeft om de bevoegdheden van de andere machten naar zich toe te trekken. We zien dat de wetgevende macht bijna vrijwillig een deel van zijn macht afstaat aan de uitvoerende macht, en die laatste neemt ook bevoegdheden van de rechterlijke macht over.

Waar ziet u dat concreet?

Alexis Deswaef. De regering wil iedereen die uit Syrië terugkomt, onmiddellijk in de gevangenis gooien. Dat is nogal simplistisch. Het is niet de minister die beslist wie de gevangenis ingaat. In een rechtstaat is het de onderzoeksrechter die een aanhoudingsbevel uitvaardigt.

Er moet altijd geval per geval worden geoordeeld. Er zijn mensen die vol afschuw uit Syrië terugkeren. Ze willen hun plaats in de samenleving opnieuw innemen. In Brussel zijn er bijvoorbeeld twee jonge mannen die nu voor de rechtbank moeten verschijnen. De ene heeft zijn studies hervat, de humaniora afgewerkt en zit in het eerste jaar hoger onderwijs voor vertaler-tolk. De andere volgt een vorming als lasser en hoopt zo werk te vinden. Zij hebben hun plek in de samenleving teruggevonden. Als men nu iedereen die terugkeert automatisch naar de gevangenis stuurt, gaat men iedereen over dezelfde kam scheren en is re-integratie uitgesloten.

De maatregel is natuurlijk ingegeven door het feit dat de daders van de aanslagen in Parijs ook in Syrië geweest waren. Maar men wist niet dat ze teruggekeerd waren. Dus iedereen van wie men wel weet dat ze teruggekeerd zijn in de gevangenis gooien, is geen goede oplossing. Ze zal ons niet beschermen tegen strijders die ongemerkt zijn teruggekeerd.

Bovendien weten we ook dat radicalisering niet in de eerste plaats in de moskeeën gebeurt, maar in de gevangnissen. Het is dus een contraproductieve maatregel. In Denemarken, bijvoorbeeld, geeft men een heel andere boodschap aan Syriëstrijders. Men nodigt ze uit om terug te keren en biedt hen een re-integratieprogramma aan. Alleen wanneer iemand zich schuldig heeft gemaakt aan misdaden, wordt een vervolging ingesteld en volgt er mogelijk een gevangenisstraf.

In dezelfde lijn ligt ook de enkelband voor verdachte personen.

Alexis Deswaef. Iedereen die mogelijk een bedreiging vormt, wil men een enkelband geven. Maar er zijn nu al onvoldoende enkelbanden voor alle mensen die een alternatieve straf hebben gekregen. Er is nu ook al een tekort aan personeel om al die mensen op te volgen. En opnieuw is het de minister van Binnenlandse Zaken die gaat beslissen over een vrijheidsberovende maatregel. Een beslissing die eigenlijk door een rechter moet worden genomen. Men kan zo'n maatregel niet nemen op basis van vage vermoedens van radicalisering.

Er wordt ook hoog ingezet op het vergaren van informatie.

Alexis Deswaef. De neiging van de regeringen van Frankrijk en België om een massacontrole door te voeren, is een absurde en contraproductieve maatregel. Er is geen gebrek aan gegevens, er is een gebrek aan uitwisseling. De meeste daders van de aanslagen in Parijs waren

Er is geen gebrek aan gegevens, er is een gebrek aan uitwisseling van die gegevens

bij de veiligheidsdiensten gekend. Blijkbaar wordt de informatie bij deze diensten niet voldoende benut. Het heeft geen zin om iedereen te volgen. Zo maak je iedereen verdacht en gaat nuttige informatie verloren in de overvloed. Er moeten meer gerichte controles komen.

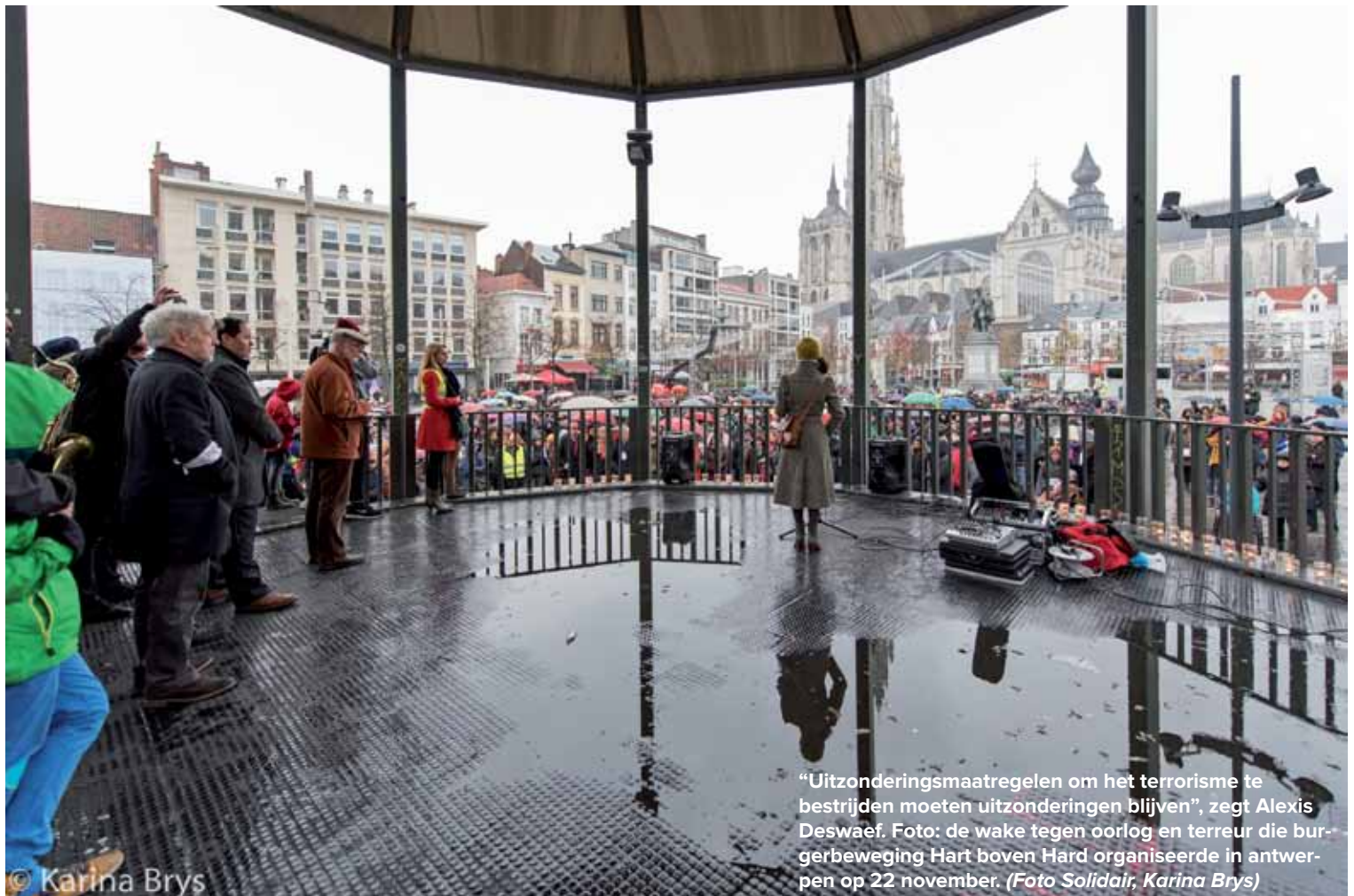
Hoe kijkt u naar meer militairen op straat?

Alexis Deswaef. Het bewaken van onze steden is niet de rol van het leger maar van de politie. Soldaten op straat verhogen niet meteen het veiligheidsgevoel. Na de vrijdelde aanslagen in Verviers in januari werden militairen voor gebouwen geposteerd, statisch. Nu gaan we al

een stapje verder en zien we patrouillerende soldaten.

Er is een wettelijk kader om soldaten in te zetten in noodsituaties. Maar het moet altijd een uitzonderlijke situatie blijven. Ze mag niet beetje bij beetje evolueren tot een permanente situatie. Het leger moet altijd zo snel mogelijk terug naar de kazerne.

Het is ook een oplossing die heel veel geld kost. Men spreekt nu al over meer dan tien miljoen sinds januari. We moeten ons toch afvragen of dat geld niet beter geïnvesteerd wordt in een versterking van de politiediensten. ■

“Uitzonderingsmaatregelen om het terrorisme te bestrijden moeten uitzonderingen blijven”, zegt Alexis Deswaef. Foto: de wake tegen oorlog en terreur die burgerbeweging Hart boven Hard organiseerde in antwerpen op 22 november. (Foto Solidair, Karina Brys)